

László Dóra

Füzet

A füzetem egy fekete kötésű spirálfüzet, benne fehér lapokkal, rajta grafikákkal.

Két oldalról szeretném megközelíteni a füzet tartalmát, ahogy a lapoknak is két oldala van. Egyrészt bemutatom, hogy elsődlegesen milyen képek kerülnek bele. Ez választ ad azokra a kérdésekre, hogy hol, mikor, mit, hogyan és miért készítettem. Másrészt megvizsgálom, hogy milyen lehetőségek vannak egy ilyen füzetben. Mitől tud ez több lenni egy gyűjteménynél, milyen módjai vannak a továbbfejlesztésének és miért érdemes vele újra és újra foglalkozni?

Kezdjük az első oldallal. Itthon Budapesten készült az első kép, a többi sorra követi a nyári útjaimat.

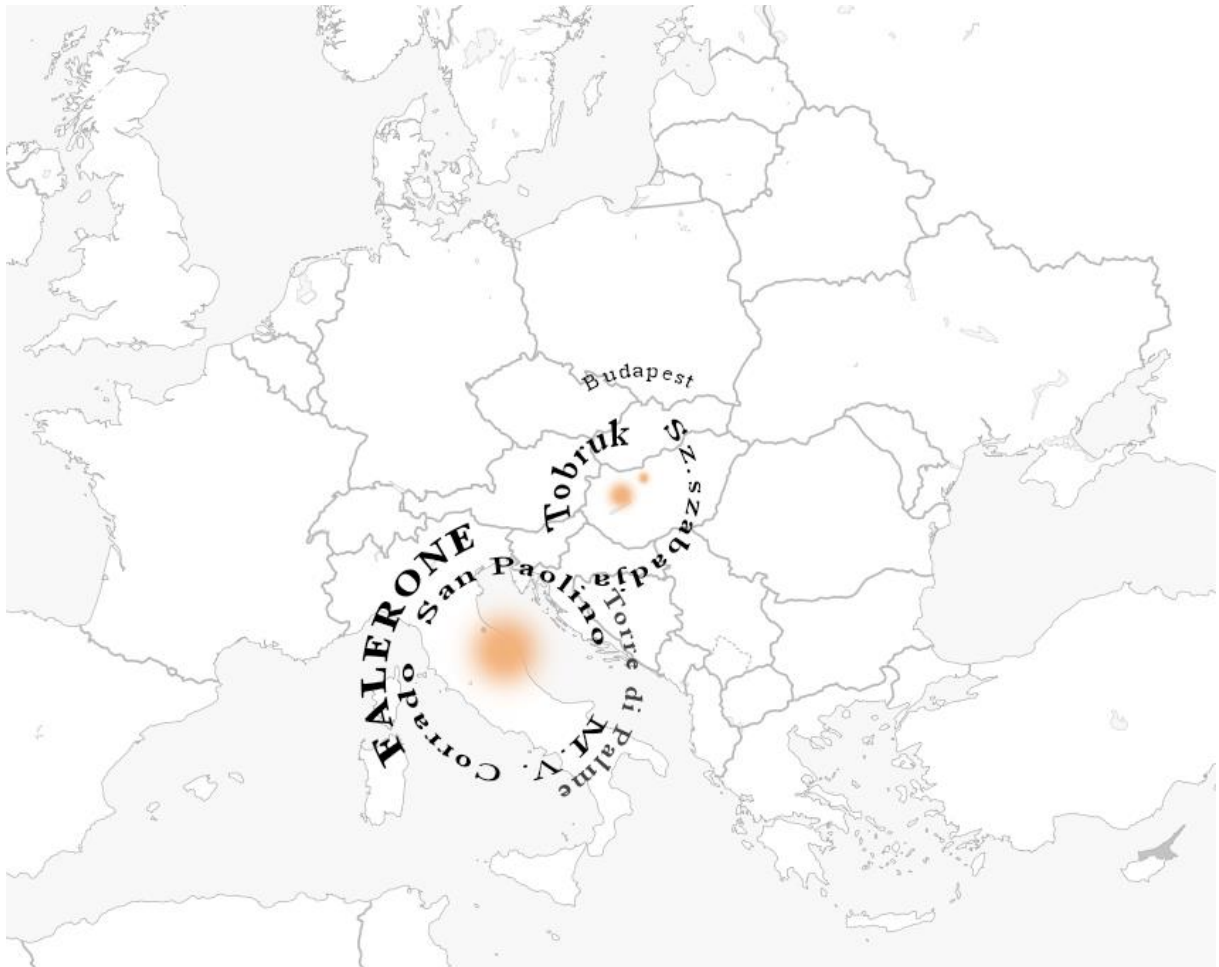
Miért utazunk? Hogyan változtatja meg az utazást, ha közben alkotunk? Sok tekintetben korlátok közé van szorítva utazás közben az alkotás. Gyors technikával érdemes dolgozni, ami itt tollrajz és lavírozott tus. A felszerelést előnyös, ha mindenhova magával viheti az ember, ha elfér egy hátizsákban, egy bicikli csomagtartójában. A kemény fedeles kisalakú füzet praktikus és strapabíró.

Nagyobb szabadság van az alkotás időtartamában, de ebben is vannak meghatározó szempontok. Például, hogy besötétedik. Akvarellt 15 perc alatt is lehet készíteni, de nem véletlen, hogy ezek a képek 3-4 órán át készültek. Az időtartam, akárcsak a technika, tükrözi az alkotó gondolkozását és szándékát. 15 perc nem elegendő ugyanolyan mélységű megismeréshez, mint több óra. A helyekkel kapcsolatban éppúgy, mint az emberekkel. Idő kell egy hely megfigyeléséhez, majd a hozzá fűződő személyes viszony kialakításához is. Rajzolás közben más szemmel nézzük a környezetet. Az is egészen eltérő élményt ad, ha egy városban busszal vagy autóval közlekedünk ahelyett, hogy biciklivel vagy gyalog járnánk be. Vannak helyek, ahol több kép készül, és van, hogy egy kép több részletben, különböző napszakokban.

El lehet utazni valahonnan, mert nem akarunk ott lenni. El lehet utazni valahova, ahol szeretünk lenni. És lehet utazni azért, hogy ne maradjunk ugyanott, ahol addig voltunk. Gondoljunk Krúdy Gyula Szindbádjára. Karaktere nem is képzelhető el másként, mint aki állandóan továbbutazik. Az utazásban mindig van valami új, valami változás, keresés és valami nyugtalanító is. Szindbád utazásának állomásai általában egy múltbéli emlékhez viszik el. Felidézi, újraéli a régi eseményeket. Úgy kezeli a helyeket, mintha színpad lenne, az ismerős emberek a színészek. Az egész, ami történik, mintha nem lenne valódi, és minden előadásnak vége, amikor továbbáll. Egyszer olyan, mintha Szindbád lenne a főszereplő, aki a középpontban

áll, másszor meg mintha ott sem lenne. A későbbi novellák már a halála után játszódnak. Fagyöngyként él tovább és kísértetként jár a nők között. Aztán „feltámad” és tovább látogatja élete helyszíneit. Örökké bolyong, nem tud szabadulni a keresés vágyától, de már nem találja ugyanazokat az ízeket és hangulatokat. A „hajós hős” Szindbád karakterének ez csak egy vonása. Krúdy műveiben összetettebb a jelleme és kalandjainak más olvasatai is vannak.

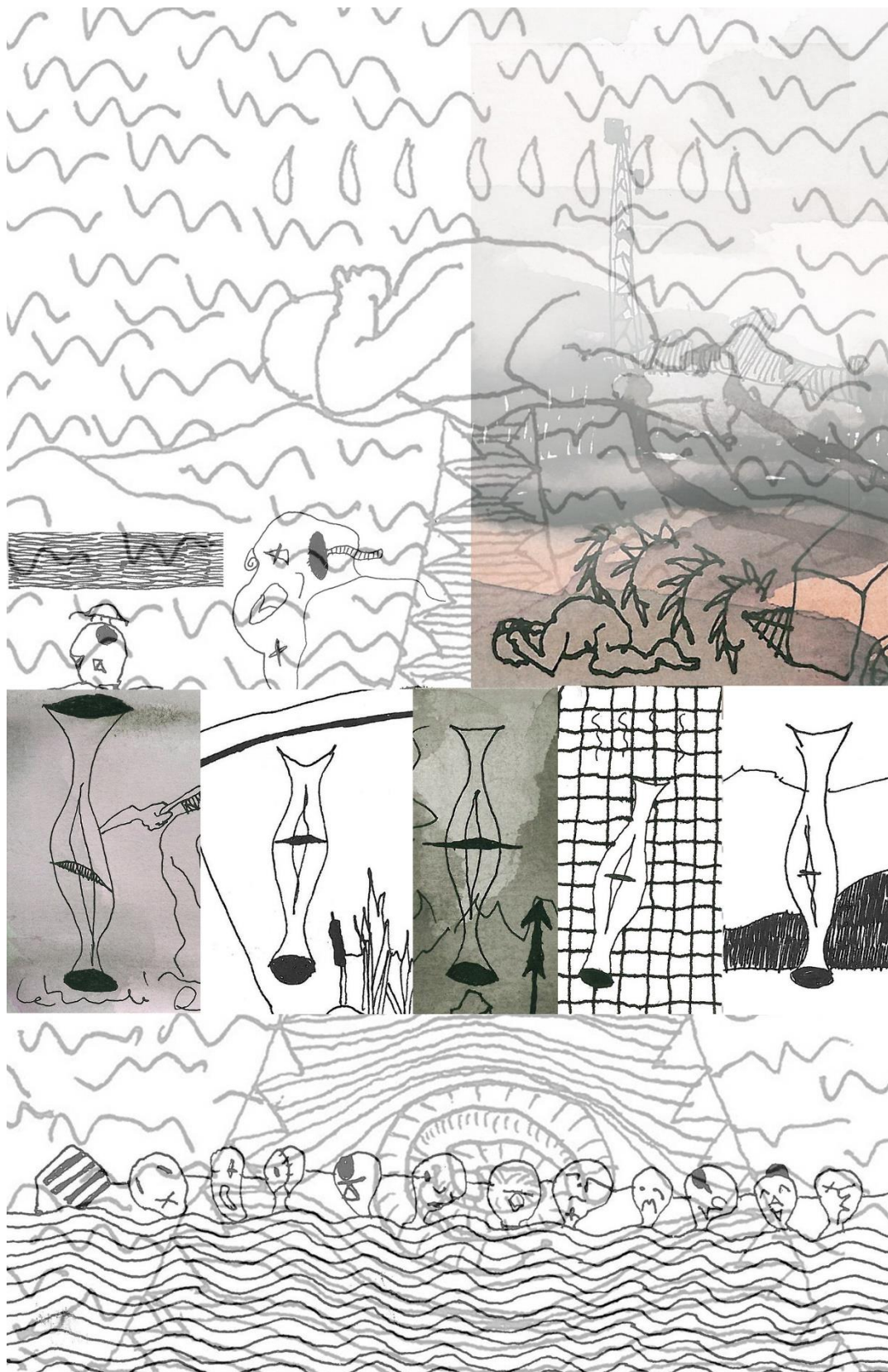
Amit készítettem, az egy útinapló.

Ahogy már említettem, az út Budapestről indul és elsőként a közép-olaszországi faleronéba visz. Ebbe a kisvárosba idén egy épület felmérő tábor keretében jutottam el, ami két hétig tartott. A tábort hagyományosan művésztáborként szervezi nyaranta Váli István, a BME Rajzi tanszékének tanára. Otlétünk alatt meglátogatunk környékbeli településeket, ahol van idő leülni rajzolni. A szállásunkon egyszerű körülmények között vagyunk, a városban nincs sok mozgás, a nap pedig állandóan tűz. Így könnyű elmélyülni az alkotásban.

Vannak kakukktojások, amik szobában készültek, pontosan három darab. Ezeknek a terei is valós helyeken alapulnak, ahogy a legtöbb szereplő és történet is a valóság leképzései.

A főszereplők elkísérnek mindenhova. Ők a külső tényezőktől függetlenül is felbukkannak. Kedves tőlük, hogy nem hagynak magamra, jelenlétükkel közelebb hozzák az új helyeket, ahol éppen festek.

Az útinapló nyitottsága, hogy a valódi helyszínek és események lenyomatán kívül belső események is kerülhetnek bele. Így a végeredmény is átértelmeződhet. Az egyes külső vagy belső tájképek sorozata nemcsak képek füzéréként működik, hanem együtt egy tárgyat alkotnak.

Így jött létre ez a füzet. Ha úgy tetszik, a képek egy történet részei. Külön-külön szedve, steril környezetbe helyezve elveszítenének valamit az ízükből. Ezért maradnak a füzetben. A füzet több lehetőséget nyújt. A történet Budapesten kezdődik, Faleronéban, aztán a Balatonnál folytatódik és Szentkirályszabadján ér véget, de vannak még üres oldalak.

Hogyan tud a füzet tovább élni? Lehet, hogy idővel egy másik, egy friss szemszögből nézve új kontextusba helyezem a nyár képeit. Kialakulhat egy belső párbeszéd, amitől a füzet művészkönyvvé válik. Megtehetném, hogy ezt lezárom és egy új füzetet, új munkát kezdek. Ezt azért folytatom, mert addig is, amíg vele foglalkozom, újra belecsöppenek az utak világába. Ha szerencsém van, akkor megtalálok egy hasonló hangulatot, ha nincs, akkor úgy járok, mint Szindbád szelleme.

Az egyszerű sketchbook és a művészkönyv között az a különbség, hogy a sketchbook csak lapok sorozata, ahol a tárgy mellékes marad. Ennek képei, részletei vagy egyedül is megállják a helyüket, vagy csak együtt, de nem lépik túl a képsorozat lényegét. A művészkönyvek tárgyként is működnek. A könyvbe nem feltétlenül kerül külön alkotás, maga a könyv az alkotás. Ekkor már nem is feltétlenül könyvnek, hanem inkább objektnek, művészkönyvnek vagy művészek könyvművének lehetne nevezni.

A művészkönyvnek lehet hagyományos könyv formája vagy harmonika, kör, doboz, rács, vagy bármilyen egyedi konstrukció. művészkönyv elmehet a szoborszerűség irányába is. A végeredménynek többféle belső logikája lehet. Az erőssége fogja ezt a logikát meghatározni. Például szobor jellegű lesz, performansz épül rá, festményként jelenik meg vagy folding technikának szolgál alapjául. Egy régi könyv, mint talált tárgy átértelmezésével is készülhet vagy talált tárgyakkól is összeállhat, mint egy album. Kerülhet a hangsúly a művészkönyvben a szövegre, a grafikára, az anyagára, még a szagára is. El lehet égetni könyveket vagy a lapjait csattogtatni a szélben. Gyakran alkalmazott technikák és műfajok a művészkönyvön belül: meglévő nyomtatványok átalakítása, önálló plasztikai igényű könyv, objekt, laptárgy, festett könyv, saját készítésű, merítésű papírból formált egyedi könyv, koncept-jellegű könyv, könyvszobor, mobil könyvszobor, hajtogatással, kivágással létrehozott könyv, naplókönyv, művészi könyvkötés, rajzkönyv, dobozkönyv, foto-regény, performansz-jellegű könyvmunka.

A művészkönyvvel határos műfaj az objekt. Az objektművészet olyan tárgyakat emel be a művészetbe, amiket az alkotó nem módosít, legfeljebb kiemeli vagy kiegészíti valamivel. Az objektokra gyakran jellemző a politikai tartalom és a humoros vagy nagyon nyers kifejezőmód. Előforduló technikák: fizikán, geometrián, mechanikán alapuló szerkezetek, optikai-multimédiás jellegű alkotások.

A címadás az első lépés lehet, hogy utólag új összefüggésbe helyezzünk egy meglévő kész képet. A hátralévő üres lapok még utazásokra várnak. A használt lapok fehér oldala pedig reflexiókra. Ezek nem feltétlenül megkomponált képek, szabadabban alakulnak. Benyomások, gondolat foszlányok kötetlen formában. Úgy működik a történet folytatása, hogy a képek lenyomatot hagynak az előttük lévő lap hátuljára, amikor becsukom a füzetet. Azaz az egyes képeknek kiegészítésül velük szemben elkészülnek a párjaik, az első oldalt kivéve.

A tartalomjegyzék felépítése a következő:

- 1 Nem leszek építész
- 2 ...
- 3 Galamb
- 4 ...
- 5 Adolfo
- 6 ...
- 7 Farkasnő
- 8 ...
- 9 San Paolino
- 10 ...
- 11 Tehén
- 12 ...
- 13 Bácsi macskája
- 14 ...
- 15 Benci bá jó ember
- 16 ...
- 17 Lóhús
- 18 ...
- 19 Nyúlvágás
- 20 ...
- 21 Torre di Palme halszagú
- 22 ...
- 23 Jó hely
- 24 ...
- 25 Lép
- 26 ...
- 27 Cső
- 28 ...
- 29 Fűzfő
- 30 ...
- 31 Tobruk
- 32 ...
- 33 Vadászles

László Dóra